

NAS GLAS

Glasilo Osrednje Zveze javnih
nameščencev in upokoјencev

za Slovenijo v Ljubljani.

Cena posamezne številke 1 Din.

„NAS GLAS“ izide vsakega desetega,
dvajsetega in zadnjega v mesecu.

Celoletna naročnina . . . Din. 40.—

Polletna naročnina 20.—

Četrletna naročnina 10.—

Za inozemstvo je dodati poštnino.

Oglasi po ceniku.

Uredništvo: Ljubljana, pokrajinska uprava odde. za soc. politiko. Rokopisov ne vrača, ako se ne priloži znamk. Dopise v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadoščno rankirane. Rokopise je pošiljati samo uredništvu v Ljubljani.

Upravništvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošilja po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/I. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

Odprto pismo g. ministru dr. Niku Zupaniču.

Gospod minister!

Podpisana Osrednja Zveza, ki, daleč od vsakega strankarstva, združuje vse strokovne organizacije aktivnih in vpokoјenih civilnih državnih nameščencev, vpokoјenih častnikov, njih vdov in sirot v Sloveniji, se obrača v zmislu sklepa širšega odbora z dne 13. t. m. do Vas, gospod minister, s prošnjo za pomoč v uri najhujše stiske, ki ji je bila kdaj usojena.

Vseobča draginja, ki še vedno raste in ki preti, da preskoči tudi na stanovanja, nas je pritirala ob rob prepada. Gospod minister! Ne bomo Vam slikali podrobnosti žalost, ki se odigravajo v naših rodbinah dan za dnem, in ki nam ubijajo delovno moč doma in v uradu ter izpodkopujejo našo moralno odpornost. Vse to je danes prišlo že v širšo javnost.

Podpisana O. Z. je po Glavnem Savezu v Beogradu in na beogradskem činovniškem kongresu meseca oktobra in novembra 1922 skušala doseči ublažitev težkih življenjskih prilik, pod katerimi ječimo, ter je stavila na kompetentnem mestu svoje utemeljene zahteve. Prememba v vladi je, žal, prekinila že započeto delo zakonodavnega in finančnega odbora, ne odvezuje pa nas dolžnosti, da danes, ko se kriza bliža katastrofalnemu vrhuncu, vnovič opozorimo na svoje najvažnejše potrebe.

Za svoj glavni, če tudi trenutno neizvedljivi postulat proglašamo enotno in moderno ureditev našega službenega razmerja do države in izjavljamo, da od tega že v interesu solidarnosti ne bomo odnehal.

Maksimiranje rodbinskih doklad nižjim državnim uslužbencem smatrajo vse organizacije, brez izjeme, za nesocialen čin in ga enodušno obsojajo tudi iz etičnih razlogov.

Enotno in primerno ureditev pokojnin, vdovnin in sirotnin so sprejele vse pokrajinske zveze državnih nameščencev v svoj delovni program, ki od njega ne morejo odstopiti.

Najbolj pereče vprašanje pa je, da se brez odloga zvišajo draginjske doklade na način, ki bi nam jamičil vsaj skromen, stanu primeren obstoj, odstranil mukotrpne skrbi in pehanje za postranskimi pridobitnimi viri ter poživil utrjeno voljo do udejstvovanja. Beraška odmera prejemkov, ki jih dobivamo danes, upropašča z državnimi nameščenci državo samo.

Gospod minister! Kot ožlega slovenskega rojaka v odgovornem svetu krone, kot našega

bivšega stanovskega vrstnika, ki od blizu pozna razmere in tudi ve, da v zvestobi do države in narodnega prestopa ne zaostajamo za nikomur, si Vas dovoljuje podpisana O. Z. javno vprašati: kakšno stališče nameravate zavzeti v vladi glede zadovoljive rešitve gmotnega vprašanja aktivnih in vpokoјenih državnih nameščencev?

Položaj se postruje od dne do dne, in Zveza le še s skrajnim naporom vzdržuje boj za naš obstanek v svojih rokah. Ako tudi ta njen apel ostane brezuspešen, je izrabila svoje zadnje sredstvo in more samo še upati in želeči, da bo naše nameščenstvo, ne meneč se za svoj materialni in moralni pogin, častno prestalo to uprav nadčloveško skušnjo, pred katero današnje stanje stavi njega patriotizem in discipliniranost.

Uvažujemo v polni meri zahteve državnih financ in se zato zadovoljujemo z neobhodno potrebnim. Za to pa se morajo najti sredstva. Če žuga nepopravljiva škoda, vlade najparlamentarnejših držav, v svesti si svoje odgovornosti, najdejo pot in pogum, da ustavijo razvoj, na katerega koncu je obup z vsemi posledicami.

V Ljubljani, dne 18. januarja 1923.

Za »Osrednjo Zvezo javnih nameščencev in upokoјencev v Sloveniji«:

Maks Lilleg, t. č. predsednik.

Joža Bekš, t. č. tajnik.

Odgovor intelligence na „Klič naroda“.

»Kmetijski list« je prinesel članek: »Klič naroda: beseda inteligenci.« Sicer je najbrže inteligent pisal ta članek, toda očitno v sporazumu z vodstvom stranke. Zato dovolite, da na ta članek odgovorim istotako odkrito besedo našemu kmečkemu narodu.

Prepada med inteligenco in narodom ni zakrivila inteligenca. Ljudstvo samo je odbilo inteligenco, ko je nasledlo polinteligentnim kričačem in hujšakačem: kmet naj voli kmeta, delavec delavca! Politična svoboda, za katero se je najbolj borila inteligenca, splošna in enaka volilna pravica je zbudila v ljudstvu oholost; ne odločuje več značaj in duševna zmožnost, temveč število volilnih kroglic. Opirajoč se na to številno ljudstvo prezira inteligenco na kmetih in v mestu, prezira jo tembolj, ker je revna in ker pri večini ljudi človek le toliko velja, kar plača.

In prosvetno delo. Nikar se ne varajmo! Univerzo in konservatorij je ustanovila inteligenca. Univerza s tehniko se bori za svojo eksistenco. Profesorji absorbirajo svoje moči

z ureditvijo novega zavoda v boju za gmotna sredstva, katerih jim skupščina ljudskih zastopnikov ni dovolila v zadostni meri. Konservatorij še danes vzdržuje Glasbena Matica, t. j. pretežno inteligenca s svojimi pičilimi dohodki. O poddržavljenju konservatorija ni govora! Očitek, da je prosvetno delo med narodom skoraj umrlo, tudi ne drži. »Učiteljski tovariš« ima za narodno prosvetno delo posebno rubriko, ki vsak teden prinaša obilo poročil o raznih prireditvah. Tudi v drugih listih čitamo o njih. Kulturnega gladu ni opaziti preveč; predavanja, ki se prirejajo, so večinoma slabo obiskana in še ti obiskovalci so večinoma inteligenti.

Res je, da inteligenca sedi v mestih in ne pride na deželo, to pa iz enostavnega razloga, ker nima sredstev. Če hodi peš, si raztrga obleko in obuvalo ter se izmuči, da bi rabil okrepčila, katerega si ne more kupiti. Voza si že celo ne more najeti in če ga kdo iz dobre pelje zastonj, pričakuje napitnino. Kateri inteligent pa more danes žrtvovati za en nedeljski izlet po 100—200 kron, dočim mu otroci trpe pomanjkanje? Nadalje je za predavanje treba priprave, treba je knjig za študij, treba je luči itd., mi pa za vsakdanji kruh nimamo dovolj.

Pravite, da nas vlada plačuje tako sramotno, ker je meščanska. Vlada pa — tudi tista, v kateri je bila Vaša stranka — se izgovarja, da je 80 % prebivalstva kmečkega stanu, ki je proti povišanju uradniških prejemkov. Sladkor, ki je nujno potrebna hrana našim otrokom, je visoko obdačen; žganje pa, ki si ga kmet kuha in se z njim zastruplja, si vlada ne upa obdačiti, ker bi se zmerila kmetu in bi pri novih volitvah izgubila kmečke glasove!

Pravite, da smo sinovi krepkih kmečkih očetov v mestu postali telesni slabotneži. Če smo res, pa vprašajte, zakaj? Zato, ker smo se prestradali skoz študije, zlasti skor visoke šole, ko so naši kmečki starši odrekli vsako podporo deloma iz skoposti, deloma pa zaradi tega, ker jim nismo mogli izpolniti želje, da bi postali duhovniki in jim priredili primicijo, s katero bi se bahali starši, sorodniki in sosede.

Kjub vsemu temu vršimo tudi danes svojo dolžnost vsak v svojem poklicu in več ko to, brez bobnanja, s tiho požrtvovalnostjo. Značajev je, hvala Bogu, še dovolj med nami, ki stojijo za svoje nazore in delajo za svoje ideale, četudi pri tem hirajo in propadajo telesno in polagoma, žalibog, tudi duševno.

Ako uvidite potrebo skupnega dela vseh stanov, potem ne delajte čisto kmečke stanov-

ske politike, priznajte tudi inteligenci življenjsko eksistenco. Ako želite sodelovanja inteligence, sprejmite jo kot enakovredne člane, postavite pri predstojajočih volitvah tudi kandidate iz vrst inteligence ter jim dajte svoje glasove. V vsakem okraju najdete zmožne in poštene, ki Vas ne bodo zastopali slabše kakor kmetje, ki se le neradi ločijo od svojega gospodarstva in vsled tega dostikrat zanemarijajo svoje poslanske dolžnosti.

Fran Vajda.

Kaj je novega pri O. Z.

Naše naročnike bo gotovo zanimalo, kakšno smer je zadnji čas zavzelo delovanje O. Z. Reči smemo že uvodoma, da je O. Z. toliko časa bolela na notranji konsolidaciji, dokler ji po lastni uvidevnosti niso odrekli sodelovanja predstavniki nekaterih (ne vseh) organizacij nižjih državnih uslužbencev. Ti predstavniki, ki so jih delegirale v širši odbor O. Z. dotične strokovne organizacije, so povzročili O. Z. toliko brezplodnih, večkrat naravnost ogabnih razprav, da jim je O. Z. za njih z vso odločnostjo izvršeni eksodus naravnost hvaležna.

V nastopnem objavljamo v izvlečku zapisnika zadnjih treh sej širšega odbora in izrednega običnega zbora.

Dne 23. decembra 1922. Predsednik Lilleg pojasni k zapisniku 11. seje vse razloge, ki so povzročili odložitve letnega običnega zbora Glavnega Saveza na 26. december. Proti preložitvi je protestirala tako naša O. Z. kakor tudi zagrebški Savez, češ da sklicanje kongresa za božične praznike ne bi bilo oportuno in to tem manj, ker je zadnja skupščina v Beogradu točno sklenila, da se ima kongres vršiti prve dni meseca decembra, to je v času, ko bi bilo eventualno od Narodne skupščine še kaj doseči.

Delegat Benedičič opozarja, da zahvala njegove organizacije ministru dr. Zerjavu ni bila tako mišljena, kakor se je objavila. Objava v nekem ljubljanskem dnevniku se je izvršila brez privoljenja njegove organizacije tik pred občinskimi volitvami, kar smatra za izredno preišljeni volilni manevar. Oglasi se tudi delegat Držaj, ki izvaja, da zapisnik v toliko ni točen, kolikor so v njem omenjene nasilne premestitve državnih nameščencev na Hrvatskem. Vse to, in še posebno slučaj učitelja Butorca je navedel tajnik Bekš v svojem poročilu, na kar se je razvila debata, v katero je posegel tudi on. O premestitvah pa iz lastne inicijative ni govoril.

Na vprašanje predsednika Lillega, ako je zapisnik točen, izjavi navzoči overovatelj delegat Svetek, da zapisnik v celoti soglaša s potekom zadnje seje. Prosi pa, da se o tem zaslisi tudi še drugi overovatelj delegat Počkar, ki danes ni navzoč. Predsednik Lilleg naglaša v daljšem izvajanju, zakaj je bilo potrebno, da smo sprejeli zahtevo po službeni pragmatiki kot prvo točko v našo beograjsko resolucijo z dne 29. in 30. oktobra t. l. Odpusti iz državne službe brez pravice do kake pokojnine so tako v Srbiji kakor v Črni gori na dnevnem redu. V državno službo se sprejemajo samo politični pristaši tiste stranke, ki je na krmilu, dočim so vsi ostali primorani podati ostavko, čim je vlada poverjena drugi stranki. Da se

tako postopanje, ki bije v obraz vsaki elementarni pravici, prepreči, nam je neobhodno potrebno, da izvojimo predvsem službeno pragmatiko. Šele na osnovi tega zakona bo omogočena uspešna kooperacija z Glavnim Savezom. Kar se tiče ukinjenja maksimiranja draginjskih doklad — nadaljuje predsednik Lilleg — je on na kongresu uporabil ravno Benedičičeve navedbe. Njegov referat je obsegal podrobni popis vseh težkoč, s katerimi se imajo boriti maksimirani uslužbenci. Delegati nižjih uslužbencev so odločno izjavili, da so našli v njem (Lillegu) najboljšega zagovornika. Kdo je povzročil maksimiranje, se je v Beogradu točno povedalo in slišati je moral to tudi delegat Benedičič; zato je nadvse čudno, da goni po vseh pojasnilih še vedno svojo. Dobili smo uradna potrdila od vseh naredbodavnih oblastev, da predlog o maksimiranju ni prišel iz Slovenije. Demagoško je torej, ako delegat Benedičič navzlic vsem protidokazom še vedno vzdržuje svojo neosnovano trditve. S padcem vlade je padla službena pragmatika in zvišanje draginjskih doklad. Obljuba se nam sicer 13. plača, verjetno pa ni, da bi se nam v doglednem času ali pa sploh kdaj nakazala. Situacija je postala nadvse težka, zato se je treba baviti danes z najakutnejšim vprašanjem: Kaj sedaj? (Delegat Držaj: »Ali šele sedaj?«) Predsednik Lilleg zavrne delegata Držaja s tem, da je ravno današnja seja sklicana v ta namen, da do'loči predsedstvu način nadaljne akcije. Poudarja, da se on kot predsednik O. Z. zaveda svoje dolžnosti in ima v tem pogledu popolnoma mirno vest. Vsak očitek napram predsedstvu pa najsibo ta obsežen v anonimnih dopisih nižjih uslužbencev ali pa tudi na drug način, mora odločno odklanjati.

Delegat Držaj očita predsedniku Lillegu, da je otvoril pred tedni v restavraciji »Pri Mraku« Reisnerjev volilni shod. Na tem shodu je profesor Reisner snubil s svojim referatom državne nameščence za demokratsko stranko. Predsednik Lilleg ga opozori na lažljivost (»To je laž!«) njegove trditve ter poudarja, da je prof. Reisner, na katerega se je O. Z. obračala v vseh vprašanjih službene pragmatike in zvišanja draginjskih doklad, na sestanku državnih nameščencev »Pri Mraku« podal popolnoma stvarno pojasnilo, katero s kakršnokoli volilno propagando ni imelo najmanjšega stika.

Delegat Rojce: »Znano pa je vendarle vsem, da je prof. Reisner povzročil maksimiranje rodbinskih dokladov za nižje uslužbence. To drži, pa če se stokrat trdi kaj nasprotnega.« (Velik hrup, izvajanjem posameznih delegatov ni mogoče slediti.) Ko se hrup nekoliko poleže, dobi besedo delegat Zupčan, ki konstatira, da so nižji uslužbenci sklenili izstop iz O. Z. Vpraša delegata Držaja in druge zastopnike nižjih uslužbencev, zakaj se tega sklepa ne poslužijo.

Delegat Zorko prizna, da je O. Z. sicer delala, dosegla pa ni ničesar.

Povsem naravno je torej, da so nižji uslužbenci izgubili do O. Z. vsako zaupanje in da ne morejo biti njihove organizacije pri njej več včlanjene. Pozove vse navzoče zastopnike organizacij nižjih uslužbencev, da se ž njim vred odstranijo. Med odobravanjem ostalih delegatov zapuste dvorano na poziv delegata Zorka Rojce, Držaj, Be-

nedičič in Gabrščik. Med odhodom izjavi blagajnik Lavrič na splošno veselost, da Zorkova skupina svojih obveznosti napram O. Z. ni poravnala že od 1. aprila 1922 dalje, zato je umevno, da Zorko na sejah O. Z. nima več glasovalne pravice. Predsednik Lilleg nadaljuje nato svoje poročilo o današnjem položaju.

Vsak pokret, ki bi si ga zoper vlado zamislila organizacija, bi rodil še slabše sadove. Pomisliti moramo, da je zakon o redu in radu še vedno v veljavi. Pojavile bi se nenadoma najštevilnejše premestitve iz naših pokrajin v Črno goro in Macedonijo. Redukcija državnih nameščencev bi se z vsemi sredstvi, bodisi legalnimi ali nelegalnimi, nadaljevala. Kam z družinskimi očet, kam z rodbinami teh reducirancev? Zato je potrebno, da enkrat za vselej glasno izjavimo, kdo prevzame odgovornost, ako vlada ne odpomore državnim nameščencem. Ako bomo morali vsled oslabiljenosti zapuščati uradno delo in ostajati doma, vlada ne bo razpolagala z drugimi nameščenci, ki bi mogli zavzeti naša mesta. Katastrofe torej ne bomo povzročili mi, marveč tisti, ki imajo za vse naše prošnje gluha ušesa. — Znan mu sklep nekaterih delegatov o izstopu iz O. Z.

Sklenili pa so ti delegati tudi, da poprej še povedo svoje mnenje predsedniku in tajniku.

Delegat Tumpej ugotovi, da njegova organizacija o izstopu organizacij nižjih uslužbencev iz O. Z. ni nikdar sklepala in dvomi, da bi tudi katerakoli drugih organizacij pooblastila za tak izstop svoje delegate. V istem zmislu podasta izjavo tudi dva navzoča člana Zorkove in Benedičičeve skupine. K vsemu temu pripomni delegat Tumpej, da so delegati njegove skupine iz Mitrovice soglasno zatrjevali, da je ravno predsednik slovenske O. Z., Lilleg, zastopal na beograjskem kongresu interese nižjih državnih uslužbencev tako, kakor bi jih ne mogel in ne znal noben drug delegat nižjih uslužbencev.

Predsednik Lilleg izjavi, da je O. Z. oddala pooblastilo zastopstva za redno skuščino dne 26. t. m. v Splitu dalmatinskemu Savezu. Ako ne dobimo od ostalih pokrajinskih zvez, na katere smo se glede likvidacije sedanjega nezdržnega položaja obrnili, čimprej zadovoljivih odgovorov, potem bomo zahtevali in dali sami inicijativo, da se vrše v mesecu januarju v vseh večjih krajih naše države isti dan protestna zborovanja.

Predsednik Lilleg poroča nato o anketi, ki se je vršila o noveli k stanovanjskemu pravilniku dne 11. decembra 1922 pri predsedstvu pokrajinske uprave. V imenu O. Z. je protestiral proti vsakemu povišanju najemnin za državne nameščence vse dotlej, dokler ne bo prevzela popolno plačilo stanarin za državne nameščence država sama. V tem zmislu se je obrnila O. Z. dne 16. decembra na ministrstvo za socialno politiko. — Vsa znamenja kažejo, da bo prišel O. Z. v last »Invalidski dom« v Rogaški Slatini, ki je ostal po izselitvi invalidov v Celje prazen. Treba pa je še pogajanj, ker ima radi gotovih določb šentžermenske pogodbe stvar še finančna prokuratura v rokah.

Predsednikovo poročilo se vzame odobruje na znanje in glede invalidskega doma sklene: 1. da sprejme O. Z. »Inva-

lidski dom« do končne likvidacije lastninskega vprašanja načeloma v svoj užitek; 2. da O. Z. obdrži v tem domu do nadaljnjega pod istimi pogoji, kakor doslej »Komisija vračajočih se vojakov« dosedanjega hišnika, in sicer proti dosedanjim mesečnim prejemkom.

Ker se je napram predsedstvu O. Z. od strani nekaterih zastopnikov organizacij nižjih službencev pojavilo nezaupanje, ki temelji v povsem neopravičenih očitkih, smatra predsednik Lilleg, da stavi v interesu O. Z. svoj mandat na razpolago.

Delegat Janežič je mnenja, da more takšno izjavo odobriti samo občni zbor ter predlaga, da se izreče predsedniku in tajniku zaupnica, ki je bila soglasno sprejeta.

Tajnik Bekš poda nato z ozirom na njegovo kandidaturo pri zadnjih občinskih volitvah primerno izjavo ter naglašja, da ga tajništvo O. Z. v nobenem oziru ne more oropati državljskih pravic, zajamčenih mu po ustavi. Ne on ne kdo drug se lansko leto ni ešofiral nad tem, da so kandidirali v občinski svet gospodje, ki so imeli pri O. Z. gotove funkcije. Na razgovor pride še podporni oziroma pogrebni sklad O. Z. Na vprašanje delegata Primožiča dasta delegata Beguš in Janežič vsak za svojo organizacijo primerna pojasnila. Na predlog delegata Primožiča, naj predsedstvo O. Z. zastavi vse svoje moči v to, da se podporni sklad pri O. Z. čimprej oživetvori, priporoča predsednik Lilleg, naj stavi delegat Primožič pri prihodnji seji konkretne predloge, ostali delegati pa naj se glede tega vprašanja sporazumejo še s svojimi odbori.

Delegat Petrovčič poda kot upravnik »Našega Glasa« kratko poročilo o sedanjem gmotnem stanju strokovnega lista O. Z. ter prosi odločitve, ako »Naš Glas« še obdržimo. Soglasni sklep na to vprašanje je, da je nadaljnje vzdrževanje »Našega Glasa« neobhodno potrebno, definitivna odločitev o tem pa naj pade na prihodnjem izrednem občnem zboru dne 29. decembra t. l.

Izredni občni zbor O. Z. se je vršil dne 29. decembra v sejni dvorani mestnega magistrata.

Predsednik Lilleg ga otvori na osnovi člena 11. zvezinih pravil. Razlog za sklicanje občnega zbora sta čali ostavki I. popredsednika Janka Dolžana in II. popredsednika Frana Tumpeja na njuni častni mesti.

Predsednik »Društva državnih vposkojencev, Svetek, predlaga, naj se volitev obeh popredsednikov izvrši z vzklikom. Za I. popredsednika predlaga poštnega kontrolorja Vinka Janežiča, za II. popredsednika pa jetniškega nadpaznika Frana Tumpeja. Delegat »Društva pisarniških uradnikov« Beguš zahteva, da se vrši volitev obeh popredsednikov po listkih ter izjavi, da bi se moral v nasprotnem slučaju volitve za svojo organizacijo vzdržati. Na pojasnila tajnika Bekša, da zvezina pravila načina volitve nikjer izrečno ne določajo, se oglasi k besedi delegat Otoničar, ki izrazi svoj dvom o pravilnosti sklicanja in poteka občnega zbora. Naglašja, da se število za glasovanje opravičenih delegatov ni tako ugotovilo, kakor je predpisano.

Tajnik Bekš mu pojasni, da so se vse organizacije, ki imajo po svojih de-

legatih pravico do glasovanja, ugotovile na osnovi članskega seznama in blagajniških podatkov ter vse tiste organizacije, ki svojih obveznosti O. Z. do določenega roka v zmislu pravil niso poravnale, od glasovanja izključile. Te organizacije so bile prečitane pred prihodom delegata Otoničarja. Predsednik ča nato na glasovanje predlog delegata Svetka, ki je bil z večino navzočih delegatov sprejet. Za I. popredsednika je bil izvoljen z večino glasov Vinko Janežič, za II. popredsednika pa soglasno Fran Tumpej. Oba mandata veljata do prihodnjega rednega občnega zbora, ki se vrši meseca maja.

O zvišanju mesečne članarine se na predlog II. popredsednika Tumpeja ne glasuje, marveč se prepusti odločitev o tem vprašanju prihodnjemu rednemu občnemu zboru. Na vprašanje delegata Tumpeja, kaj je O. Z. znano o poteku občnega zbora Glavnega Saveza v Splitu z dne 26. decembra, izjavi predsednik Lilleg, da O. Z. doslej še ni prejela nobenga oficijelnega obvestila.

Upravitelj »Našega Glasa«, Petrovčič, poroča o gmotnih težkočah strokovnega glasila in o sklepu ravnokar zaključene seje časnikarskega odseka. Ker dosednji dohodki za reano vzdrževanje strokovnega glasila ne zadoščajo, je časnikarski odsek soglasno sklenil, naj izhaja »Naš Glas« od 1. januarja 1923 dalje namesto štirikrat samo trikrat na mesec. Upravnik Petrovčič prosi vse navzoče, naj skrbje za to, da se števílo naročnikov »Našega Glasa« pomnoži in s tem zagotovi obstanek glasila. Petrovčičevo poročilo, ocosno sklep časnikarskega odseka vzemo zborovalci odobruje na znanje. Izredni občni zbor, ki je potekel v zelo mirnem razpoloženju, je zaključil predsednik Lilleg ob 21. uri.

Seja 9. januarja. Predsednik javi, da se vrši 10. januarja ob 8. zvečer v veliki dvorani hotela »Union« protestni shod »Društva stanovanjskih najemnikov«. Društvo je naprosilo oficijelno tudi O. Z., da se tega shoda udeleži. Ker je sam obolet, predlaga, naj se delegira kot poročevalec na tem shodu I. popredsednik O. Z., Janežič, ki naj v imenu O. Z. poda na shodu primerno protestno izjavo. Navzoči delegati vzemo predsednikov predlog odobruje na znanje.

Nadalje prečita predsednik dopis dalmatinskega Saveza, v katerem ta zveza naglašja, da se na skupščini Glavnega Saveza, ki se je vršila dne 26. decembra 1922 v Splitu, ni dalo absolutno nič drugega doseči, kakor da se je sprejela v svrhu zboljšanja našega gmotnega položaja primerna resolucija. Iz Beograda je došlo na skupščino 10 delegatov, iz Sarajeva za bosanski Savez samo 1 delegat, Slovenijo in Hrvatsko pa je na skupščini zastopal v to pooblaščen dalmatinski Savez. Inšpektor v ministrstvu prosvete Fran Vajda se je mogel kooptirati v zmislu pravil Glavnega Saveza samo v nadzorni odbor, ker zavzemaio popredsedniška mesta vsi predsedniki pri Glavnem Savezu včlanjenih pokrajinskih zvez. Popredsedniško mesto bi mogel prevzeti Vajda samo v slučaju, ako ga v to pooblasti dosednji popredsednik Lilleg. Samoobsebi je umevno, da se bo Glavnemu Savezu pooblastilo za Vajdo čimprej poslalo. Ker skupščina Glavnega Saveza v Splitu ni sklenila ničesar konkretnega, je potrebno,

da uvedemo primerno akcijo sami. Vprašanje je samo, ako je z ozirom na nekonsolidirane razmere v drugih Savezih pričakovati uspehov. Radi protestnih zborovanj bomo dali vsem savezom primerna navodila z vprašanjem, ako z našo akcijo soglašajo.

Predsednik prečita nato vabilo »Društva javnih nameščencev v Celju« na sestanek, ki se je vršil dne 7. januarja v Celju. Osrednja Zveza je Celjanom odgovorila, da bi se mogla tega sestanka udeležiti samo na informativen način. Enako prečita predsednik sklep in apel tega društva na vse svoje člane, da izstopijo v znak protesta iz vseh karitativnih, narodno-obrambnih, kulturnih in političnih organizacij. Prečita tudi resolucijo »Društva jugoslovanskih državnih uslužbencev v Mariboru« radi zvišanja najemnin.

Predsednik dá svoje poročilo v razmotrivanje in otvori debato.

Delegat Beguš izjavi, da se z namero predsedstva ne more strinjati in da je končno vseeno, ali se vrše protestna zborovanja sporazumno z ostalimi Savezi isti dan in isto uro, ali pa različne dni. Polaga največjo važnost na to, da se ta protestna zborovanja vrše po vseh večjih krajih naše kraljevine in po dopustnosti časovnih in krajevnih razmer.

Predsednik je mnenja, da se morajo izjaviti za takšna zborovanja v principu vsi ostali pokrajinski Savezi na osnovi enotne resolucije. Sicer bi bila prireditelj protestnih zborovanj samo v Sloveniji iluzorna. Delegat Beguš predlaga, da O. Z. sledi sklepu celjskega društva javnih nameščencev in istotako sklene, da izstopijo vsi člani pri O. Z. včlanjenih strokovnih organizacij iz vseh prosvetnih, političnih in drugih organizacij.

Predsednik ima zoper ta predlog stvarne pomisleke iz istih razlogov, kakor glede protestnih zborovanj. Ako bi se ta sklep izvajal samo enostransko, to je samo na teritoriju Slovenije in ne tudi po drugih pokrajinah, bi s tem z nedoglednimi posledicami in premišljeno oškodovali vsa naša narodna obrambna društva. Pomisliti moramo, da tvori nad dve tretjini članstva tako pri Sokolu kot pri Glasbeni Matici in pri vseh drugih kulturnih institucijah ravno državno nameščenstvo. Sviri pred vsakim sklepom, ki bi v javnem mnenju izzval opravičeno obsodbo. Poleg tega je pa tudi gotovo, da s takim sklepom ne moremo vezati vseh članov in da se ne bo mogel nikdar izvajati v celoti. Mnenju predsednika Lillega se pridruži tudi I. popredsednik Janežič, ki prosi delegata Beguša, naj svoj predlog umakne. Ker ta to odkloni, da predsednik Begušov predlog na glasovanje. Predlog pade, ne glasuje pa ne zanj, niti proti njemu niti polovica delegatov. Predsednik Lilleg izjavi, da bo O. Z. glede definitivne likvidacije tega vprašanja vprašala za mnenje ostale pokrajinske zveze in da bo šele po njih odgovoru o njem definitivno sklepala. Da pa s posebnim ozirom na sedanjo težko situacijo vsaj nekaj ukrenemo, se predsedniku zdi umestno, naj O. Z. pošlje kompetentnim mestom resolucijo, ki naj obsega sledeče točke:

1. zvišanje najemnine državnim nameščencem naj bi prevzela v plačilno obvezo država. (Naglašati je pri tej točki izjavo ministrskega predsednika Pašića,

ki jo je podal svoj časno predsedniku »Zveze društev hišnih posestnikov«, g. Frelihu);

2. ukinjenje maksimiranja rodbinskih doklad za nižje uslužbenice;

3. obečana 13. plača (temeljna plača, osebne in draginjske doklade) naj se kot enkratni nabavni prispevek izplača vsem aktivnim in vpokojenim državnim nameščencem;

4. 150 % zvišanje osebnih in rodbinskih doklad za vse aktivne in vpokojene državne nameščence;

5. vsi vpokojenci, ki imajo nad 34 in pol, toda ne polnih 35 let aktivne državne službe, naj dobivajo polne osebne draginjske doklade;

6. kakor civilnim vpokojenim državnim nameščencem, naj se 35letna služba na doba za doseg polne penzije prizna tudi vsem vpokojenim častnikom.

Predsednik Lilleg je mnenja, da že danes formalno sklepamo o protestu proti zvišanju najemnim, ki ga določa člen 16. pravilnika k stanovanjskemu zakonu. Protest se soglasno odobri; O. Z. ga mora tako vspešno ročiti vladi. Vrh tega pa je potrebno, da se udeleži protestnega shoda v »Unionu« državno nameščenstvo v čim najimpozantnejšem številu. — Delegat Schildenfeld ima pomisleke proti temu ter sviri pred namero, da bi se O. Z. oficijelno udeležila tega shoda, ker ni izključeno, da se bo morda shod izrazil v politične svrhe. (To se je žalibog res zgodilo. Op. dop.) Delegat Beguš ga zavrne s pripombo, češ da »Društvo stanovanjskih najemnikov« ni politično.

Delegat dr. Spindler priporoča, naj izda O. Z. vsem strokovnim organizacijam striktna navodila, po katerih naj bi noben njihov član ne priznal povišanja stanarine v smislu novega pravilnika k stanovanjskemu zakonu. Komur bi hišni lastnik dosedanjemu najemu zvišal, ta naj proti temu ugovarja in za slučaj, da bi hišni lastnik najemnine ne hotel prevzeti, deponira denar pri mestnem magistratu.

To priporočilo se kljub pomislekom delegata Beguša odobri.

(Konec prihodnjič.)

Uradniška menza.

Potrebno je, da izpregovorimo na tem mestu tudi o tej instituciji državnih nameščencev. Splošno in najbrž pravilno mnenje je bilo doslej, da vse, kar državni nameščenci ustanove ali prevzamejo, umre, ali prav nagle smrti, ali pa vegetira in po daljših bolečinah izdihne na tistem svojo gosposko dušo. Tudi U. M., kakor se zdi, ne namerava napraviti izjeme. Vedé ali nevedé hodi prav pridno po tistih potih, ki vodijo do podobnega konca.

Nezadovoljnost v U. M. je včasih bolj tiha, včasih bolj glasna, skoraj vedno pa stalna. Za to poskrbe gotovi krogi in krožki vedno še pravočasno. Pri stalnem nezadovoljstvu v katerikoli instituciji ni njen konec nobeno žudo. Tudi konec menze nas ne bo presenetil in je prej ali slej neizogiben, ako ne pride do remedure. Zaradi dobrot, ki so bile doslej v menzi na razpolago, gotovo danes ni nihče

njen član, vsak jo obiskuje prisiljen vsled pritiska razmer, zato jo bo tudi zapustil vsak, kakor hitro mu bodo to dovolile razmere. Kadaj pa člani kakšne ustanove komaj čakajo, kdaj se osvobodijo in izkočijo iz nje, takrat je njen konec odvisen tudi samo še od pritiska razmer. Namen menze pa ni, da danes ali jutri pogine, ampak da ostane in trajno postreže državnim nameščencem in njihovim svojcem, ki hočejo biti njeni člani, s snažno, dobro in tečno hrano po čim nižjih cenah. Zato je bila ustanovljena in zato jo subvencionira tudi država, da bi se ne bilo potreba potikati drž. nameščencem in njihovim svojcem po raznih »pajzelnih« ali pustiti se odrati in izkoriščati od špekulantov.

Po dosedanjih izkušnjah pa smo prišli do prepričanja, da je odbor menze ta cilj in namen povsem tuj iz bogsigavedi kakšnih vzrokov. Nočemo biti tako umazani, da bi že sedaj izpraševali po teh vzrokih, dasi bi jih najbrže ne bilo treba iskati opoldne s svetilko. Navedi pa hočemo nekatera dejstva, ki povzročajo nezadovoljnost med člani in za katera je v prvi vrsti odgovoren odbor; morda se bo le še pravočasno zavedel svojih dolžnosti. Doslej je sanjal samo o svojih pravicah. Še poprej pa je treba v boljše razumevanje stvari povedati, da je U. M. društvo, ki ima svoja od vlade potrjena pravila, in ki se šaha na občnih zborih, da si izvoli svoj odbor, kateri ima voditi in upravljati menzo po določenih pravilih in sklepih občnega zbora.

Za nezadovoljstvo v menzi je torej odgovoren sedanjí odbor, in to tembolj, ker on sam nezadovoljnost povzroča. Da je nezadovoljstvo članov upravičeno, bo dokazano v naslednjem:

(Dalje)

Vestnik.

— Vsem tovarišim, davčnim uradnikom, ki ne morejo dočakati »Poreske službe«, javjamo tem potom, da prijave o pristopu k sekciji poreskih činovnikov Ljubljana še do danes niso zaključene. Upati je, da prejmejo poverjeniki na deželi obračun o plačanih zneskih koncem t. m., na kar bo sekcija nakazala Udruženju v Beogradu za vse člane naročnino na list. Opozorjamo, da se je moral rok za prijavo k pogrebniemu skladu vsled nezanimanja tovarišev ponovno podaljšati. V prihodnji številki »Našega glasa« bomo določili termin, preko katerega odbor ne bo mogel več iti. Želimo, da bi se v znak solidarnosti prijavil k pogrebniemu skladu zadnji naš tovariš in s tem postal član sekcije. Stanovska zavest nam bodi prvi uslov, ki dovede do uspehov! — Predsedstvo.

Uradniške doklade. Pod tem naslovom pri naša »Slovenec« z dne 16. januarja 1923 sledeče izvirno poročilo iz Beograda, datirano s 15. januarjem: Včeraj je posetil predsednik uradniškega Udruženja Jovanović finančnega ministra ter mu obrazložil zahteve uradnikov, kakor so jih izrazili na uradniškem kongresu v Splitu. Glavna zahteva uradnikov je izenačenje draginjskih doklad. Minister za finance je pristal na to, da se ugodi želji uradnikov, vendar pa je odredil, naj se določi vsota, koliko bi znašale povišane doklade.

Zanimiva ugotovitev o kongresu našega Saveza, ki je bil 29. in 30. oktobra l. l. v Beogradu, posnemamo iz poročila, katerega je podal gospod ravnatelj Jelec na zboru širšega sveta ljubljanskega poverjenstva Udruženja jugoslovenskega učitelstva dne 28. decembra l. l. Ravnatelj Je-

lec je izvajal: »29. oktobra 1922 je bil sklican uradniški kongres ravno pred zaključno sejo zakonodajnega odbora. Vse te zadeve — uradniška pragmatika, črtanje postavk v bidžetu prosvete, zadeva našega zastopnika v naučnem ministrstvu, razmere v glavnem odboru U. J. U. v Beogradu in še nekatere stvari, glede katerih je bilo treba osebnega posredovanja — so se zdele ožjemu svetu bolj važne, da je uvidel potrebo osebne intervencije naših funkcionarjev. Zato je sklenil poslati poverjenika in strokovnega tajnika v Beograd, da se udeleži uradniškega kongresa, stopa v dogovor z Glavinim odborom U. J. U. ter da osebno posreduje v označenih zadevah pri dotičnih ministrstvih. Uradniški kongres je bil ponesrečen. Bil je slabo pripravljen, sklican v škandalozne prostore. Obisk pod imenom kongres je bil malenkosten. Beograško uradništvo se je odlikovalo s svojo odsotnostjo. Čas za kongres je bil neprimerno slabo izbran: parlamentarni sej ni bilo, za to so bili poslanci odsotni iz Beograda. Nekateri ministri in mnogo poslancev je prisostvovalo slavnosti v Pragi, nekateri slavnosti v Kumanovem. Finančnega ministra je morala deputacija več kot en teden dni čakati, da se je vrnil in jo sprejel. Ali je bil ta čas namenoma izbran za kongres, ne vem. Vsaj semintako razburljiv in strastni govori so izzveneli v to, da uradništvo ne zahteva samo pragmatike, temveč izboljšanje gnetnega položaja. V tem smislu so bile sestavljene tudi znane resolucije, ki jih je izročila in zastopala izvoljena deputacija pri ministrskem predsedniku, pri ministrstvu financ in pri državno-zbornih klubih, katerih predsednik in vsi nekateri člani so bili takrat navzoči v Beogradu. Seveda je deputacija povsod dobila najugodnejše obljube in zagotovila. Uspehi? Vse je padlo v vodo! Tako poročilo. Da, da vse je padlo prav globoko v vodo.

Vabilo

na

redni občni zbor

Nab. v. l. zadruga državnih uslužbencev v Kranju

ki so vrši dne 4. svečana 1923. ob 10. uri dop. v prostorih davčnega urada.

DNEVNI RED:

- 1.) Poročilo načelstva.
- 2.) Poročilo nadzorstva.
- 3.) Volitve.
- 4.) Slučajnosti.

Ako občni zbor ob določenem času ne bi bil sklenjen, se vrši pol ure pozneje ne glede na število prisotnih.

Kranj, dne 12. januarja 1923.

NAČELSTVO.

IGN. VOK

LJUBLJANA. SODNA ULICA 7.

priporoča »PFAFF« šivalne stroje, »PUCH« in »OROŽNA KOLESKA« ter plašče in ce. l. nadelje šivanko za vse vrste šivalnih strojev, olje in vse v to stroko spadajoče predmete.

Imamo porovrstno garantirano blago! Podružnica

NOVO MESTO, GLAVNI TRG.

Priporoča se cenj. občinstvu
špecerlijska trgovina

Leskovic & Meden

LJUBLJANA, Jurčičev trg št. 1.

Ivan Jelačin, Ljubljana

Uvoz kolonijalne in špecerlijske robe.

Tvrda ustanovljena leta 1888.

Soli na in točna postrežba.

„TEXTILIA“

trgovska in industrijska delniška družba

LJUBLJANA.

Delniški kapital z rezervami Din. 4.000.000

Telefon 177.

Brzjavlj: Textilla.

Izdaja Osrednja Zveza javnih nameščencev in upokojencev za Slovenijo v Ljubljani.
Odgovorna urednica Štebi Alojzija. — Tiska Narodna tiskarna v Ljubljani.